Schubert András

Tél a kastélyban

Ibolyának

Leülök a fotelba. Szemben a tükörrel, ahol üldögélni szoktam. Szeretem látni magamat a tükörben. Megnyugtat. Elképzelem, hogy nem látom magamat. Az üres fotelt látom. Láttam egy gyászjelentést, azon volt egy üres fotel. Semmi sem lehetett volna szívszorítóbb, mint az az üres fotel. Egyszer majd az én fotelem is üres lesz. De most még nem az. Látom magamat a tükörben. Ez megnyugtat.

Máskor azt képzelem el, hogy mást látok a tükörben. Vagy más ül a fotelban, és engem lát. A lehetőségek tárháza. De én inkább magam ülök a fotelban, és magamat látom a tükörben. Ez a boldogság. Ilyen egyszerű.

Üldögélek. Nézem magamat a tükörben. Nincs bennem semmi különös. Mint bármelyik másik százéves. Vagy nem is száz vagyok? Lehet. Mióta beköltöztünk ide a kastélyba, úgy döntöttem, hogy százéves vagyok. És kikapcsoltam az időt. Teljesen. Nincs sem órám, sem naptáram, sem semmi más, ami az időre emlékeztethet. Csak én vagyok, meg a tükör. Én meg százéves vagyok. Most és mindörökké. Ilyen egyszerű.

Persze, a kastély sem kastély. A skandináv szocreál remeke. Mindig minden új és jól működik. Csak mi vagyunk régiek, és mi működünk roszszul. Mi, a százévesek. Vagyunk egy páran. Férfiak és nők, vegyesen. Nem sokat tudok róluk. Honnan is tudnék? Ők csak skandinávul beszélnek, azt meg nem értem. Ők meg engem nem értenek. Így van ez jól. Mint a két öreg rabbi: én is mindent tudok, ő is, minek beszélgessünk egymással?

Ibolya mesél néha róluk. Ibolya a feleségem. Nem Ibolyának hívják, csak egy régi vicc poénja miatt hívom úgy: Ibolya, hogy hívják azt a gyógyszert, amit a feledékenység ellen kaptam? Mindegy. Nem is olyan jó vicc. Régen viccesebb volt.

Ibolya nem kapcsolta ki az időt, és beszélget az emberekkel. Nem tudom, hogyan, mert ő sem tudott skandinávul. Lehet, hogy megtanult? Tudja, hogy hogy hívják őket, és hogy mit csináltak, amikor még nem voltak százévesek. Azt mondja, hogy senki más nem kapcsolta ki az időt. De van, aki nem érti, hogy tarthatok én tükröt a szobában, mert ő például nem hajlandó tükörbe nézni. Ki így, ki úgy.

Ibolya nem örül, hogy kikapcsoltam az időt, mert azóta nem tudunk együtt lakni. Ő szeret együtt ébredni, tornászni, reggelizni a többiekkel. Betartani a napirendet. Én akkor alszom, kelek, eszem, amikor jól esik. Ha úgy tartja kedvem, egész nap csak reggelizek, mint Bruckner Szigfrid. Mikor

legyek szabad, ha nem százévesen? Megtehetem, a fiam fizeti a kivételes bánásmódot. Az ő ötlete volt, hogy költözzünk ide, a kastélyba, hogy egymás közelében lehessünk.

Ő azt is megérti, hogy miért kapcsoltam ki az időt.

-- Azért abban ne reménykedj, hogy rükvercbe is tudod kapcsolni.

-- Nem, az eszembe sem jutott. De most, hogy mondod, lehet, hogy ha egyszer nem figyel ide senki, majd megpróbálom.

Szeretem benne, hogy olyannak fogad el, amilyen vagyok, és szeretné, ha én is olyannak fogadnám el magam, amilyen vagyok. De azt honnan lehet tudni, hogy milyen vagyok? Most már persze tudom. Százéves vagyok. Ilyen egyszerű.

A gyerekeit is ugyanígy neveli. Nem lehet könnyű.

-- Tündériek a lányaid. Az ikrek.

-- Azok az unokáim, apa – mosolyog.

Persze, tudhattam volna. Nekem a nagymamámék voltak ikrek, neki az unokái. Ilyen egyszerű. Majd megpróbálom nem eltéveszteni.

Felállok a fotelből, kinézek az ablakon. Sötét van. Miután kikapcsoltam az időt, először arra gondoltam, hogy majd a sötétség és világosság szerint élem az életet. Sötétben alszom, világosban ébren vagyok. Aztán jött a nyár, és hónapokig egyáltalán nem akart sötét lenni. Akkor aztán rájöttem, hogy akkor alszom, amikor álmos vagyok. Ilyen egyszerű.

Most sötét van. Mély, téli sötét. Ez rendben is van. Egy százévesnek legyen tél. Az ember első tíz éve a március. A zsenge tavasz. A második tíz az április. A szeszélyes kamaszkor. A harmadik a szerelmes május. A negyedik a dolgos június. Az ötödik az érett július. Augusztus végére, a hatvanhoz közeledve már érezzük az ősz illatát. A hetedik évtized az ősz maga: szeptember. Október már a nyolcvannal borzongat. November és december már a tagadhatatlan öregkor. A karácsony és a szilveszter a százévesek ajándéka. Az ünnepek után a január és a február már kevés jóval kecsegtet. Bis hundertzwanzig. Aztán megint jön a március. De már valaki másnak.

Ha világosban nézek ki az ablakon, látom a kertet. Ha kimásznék az ablakon, néhány lépés lenne csak a századholdas pagony. Ez a kertnek egy kis zuga, ahol egy kis pad is van. Persze csak mi hívjuk így. De nem mászok ki az ablakon. Nem én vagyok a százéves ember, aki kimászott az ablakon. Pedig ő is itt volt Skandináviában. Lehet, hogy azóta van rács az ablakokon. Nem az ablak tetejéig érő börtönrács, csak kis figyelmeztetés. Ne mássz ki! Nem is mászok. Sose volt erősségem a kerítésmászás.

A kerten kívül nem messze van a tenger. Vagy egy tó. Vagy folyó. De talán mégis a tenger. Sétáltam arra tegnap. Vagy tavaly. Világos volt. Hideg, de világos.

Mióta kikapcsoltam az időt, rájöttem, hogy mennyi más dimenzió van helyette. Sötét-világos, hideg-meleg, színek, szagok.

-- Schubi bácsi, emlékszel rá, hogy mikor voltál utoljára nálunk? – kérdezi a kedves lélekidomár. Tegez, mert skandinávul nincs más.

-- Egészen pontosan emlékszem. Amikor fahéjascsiga-illat volt az egész folyosón.

Ilyen egyszerű.

Szundikálok a fotelban. Arra ébredek, hogy az anyukám nyit be. Vagy a húgom? Vagy a feleségem? Vagy az óvónő. Így hívom őket. Hiszen azért vannak, hogy óvjanak minket, nem?

Angolul beszél velem, hogy megértsem.

-- Schubi bácsi, a feleségedet át kellett vinni a kórházba.

Simogató hangon beszél, nehogy megijedjek. Megijedek.

-- Biztosan nincs nagy baj. Ha akarod, szívesen elviszünk meglátogatni. De megvárhatod a fiadat, vele is átmehetsz.

Én is voltam a kórházban. Nem is egyszer. Hol kivettek belőlem valamit, hol betettek. Nagyjából nullszaldós vagyok. Ilyen egyszerű.

Megvárom a fiamat. Jön is.

-- Voltam anyunál. Nincs semmi vész. A vérnyomásgyógyszereit kell egy kicsit beállítani. Két-három nap múlva itt lesz megint.

Két-három nap múlva. Két-három hét múlva. Két-három év múlva. Mindegy. Itt lesz megint. Ez a lényeg. Ilyen egyszerű.

-- Azt mondta, hogy jobban örülne, ha nem zaklatnád fel magad a kórházi látogatással.

Én is jobban örülnék.

-- Úgyis itt lesz nemsokára. Addig szunyókálj és hallgass sok zenét.

Mindig sok zenét hallgatok. Szerencsésnek tartom magam, hogy életem során a zenehallgatásnak annyi technikai lehetőségét élvezhettem végig. Normál lemez, vinil, magnószalag, kazetta, CD, mp3, internet és most a legújabb lehetőségek. Hogy meghallgathatok zeneműveket olyan előadókkal, akik azt sohasem játszották. Áthangszerelhetem, átírhatom a zeneirodalmat. Hogyan játszik Bartók ragtime-ot. Chopin keringők a Julliard vonósnégyessel. A Beatles Schubert dalokat énekel.

Zenélhetnék is. A klarinétot az ujjaim már nem bírták jól, kaptam helyette gyönyörű feketére lakkozott szopránszaxofont. Más hangja van, de sokkal könnyebb rajta lefogni a hangokat. A dédunokáimnak szoktam néha játszani. Az ikerlányoknak. Nekik speciel tetszik. Pedig jó ízlésük van. Már iskolások. Na, azt azért nem. Előiskolások. Magyarországon nagycsoportosok lennének az oviban. Itt más a rendszer.

Ibolya azt szokta mondani, hogy játsszak a százéveseknek is. Az segítene a nyelvi problémákon, a zenét ők is megértik. Lehet, hogy igaza van. Majd egyszer megpróbálom. Majd, ha kétszáz éves leszek. Csak ahhoz vissza kellene kapcsolni az időt.

Ibolya most kórházban van. Azt mondta a fiam, hogy majd két-három izé múlva. Itt lesz megint. Ez a lényeg, nem a két-három izé. Különben is inkább azt mondja meg, hogy világos lesz-e vagy sötét, hideg lesz-e vagy meleg. Esetleg fahéjascsiga-illat a folyosón.

Ülök a fotelban. Szunyókálok. Hangos ketyegésre ébredek. Micsoda? Óra van a szobámban? Fölkelek a fotelból, keresem az órát. Óra nincs, csak ketyegés van. Visszaülök. A tükörben a fejem fölött meglátom az órát. Csak két szám van rajta: 2–3. Azok ketyegnek. Döbbenten ülök a fotelban. Aztán újra felébredek. Az óra nincs sehol. A ketyegés sincs.

Elmerengek. Mondhatni, elmerengésem van. Igen, tudom, a fiam két-három napot mondott. Az ikrek azt mondanák, még hármat kell aludni. Pedig ők is alszanak ebéd után, de az nem számít. Különben is, hatig még nem tudnak számolni. Én tudnék. De ahhoz vissza kellene kapcsolnom az időt. Ilyen egyszerű.

Megpróbálhatom. Ibolya örülni fog neki majd, ha visszajött. Össze azért nem költözünk mindjárt. De együtt reggelizhetünk, ebédelhetünk, vacsorázhatunk. Mint drága emlékű nagybátyámék Amerikában. Akár zenélhetek is a százéveseknek.

Az ára ennek az lesz, hogy hallgathatom, hogyan ketyegnek a perceim, óráim, napjaim, – legyünk optimisták – az éveim.

Sok évvel ezelőtt egy orvos barátom, amikor valamilyen nyavalyámra panaszkodtam neki, azt mondta:

-- Nézd, Schubikám, ezzel szembe kell nézni. Egy darabig még elketyegünk, aztán már nem.

Ilyen egyszerű.